

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל עובדי הוראה

מכון
מופ"ת

בית ספר למחקר ולפיתוח תכניות
בהכשרת עובדי חינוך והוראה במכללות

"אקדמיה-כיתה"
שותפות לחיזוק בפוראפ

אקדמיה - כיתה "קול קורא" תשע"ז

סדר יום

15:30 – 14:00

הצגת הקול הקורא" והדגשים בתהליך ההיערכות מנקודת מבט
אקדמית ונקודת מבט בית ספרית.

הנחיות היערכות למסגרת הפיתוח של מורים מכשירים ופיתוח מוסדי
לתשע"ז

15:45 – 15:30

הפסקה

17:30 – 15:45

סדנה חלק א': היערכות לכנס ארצי סיום שנה (1.6.16) – "סדנאות
מדברות"

סדנה חלק ב': חשיפה של תלקיט הביצועים של הסטודנט/ית לקראת
שנת הלימודים תשע"ז.

מטרת העל של התכנית

ביסוס השותפות בין מוסדות אקדמיים להכשרת מורים, לבין מוסדות החינוך בארץ, לצורך קידום למידה משמעותית על ידי שיפור איכות תהליכי ההכשרה, הקליטה, ההוראה והפיתוח המקצועי של עובדי הוראה, בד בבד עם קידום חווית הלמידה במוסדות החינוך עצמם.

מטרות משנה

1. העמקת הקשר האישי בין מורים לתלמידים באמצעות הרחבת סגל ההוראה בכיתות.
2. ביסוס הקשר בין הפרקטיקה לבין התיאוריה במהלך ההכשרה להוראה.
3. חיזוק למידה משמעותית באמצעות התאמת תהליכי ההכרה במוסדות האקדמיים.
4. עידוד חדשנות בהוראה ובלמידה באמצעות פיתוח מקצועי של מורה ותיק לצד סטודנט להוראה.
5. צמצום נשירת מורים בשנים הראשונות לעבודתם ועידוד נכונותם להתמיד במערכת.
6. פיתוח מגוון מסלולי קריירה בהוראה ובחינוך, למימוש היכולות של בגלי ההוראה.
7. בסוס שותפות בין מוסדות אקדמיים לבין מערכת החינוך על כלל יעדיה ומוסדותיה.
8. פיתוח רצף פדגוגי בין מוסדות אקדמיים להכשרת מורים לבין בתי הספר והגנים.
9. מיצוב מעמד ההוראה כפרופסיה וביסוסה כעיסוק פרקטי-רפלקטיבי, המחייב למידה מתמשכת לאורך הקריירה.

דגמי הוראה בצמד

הוראה
קבוצתית

הוראה
משתנה

הוראה
מקבילה

המורה
מלמד
והסטודנט
תומך

המורה
מלמד
והסטודנט
צופה

אוכלוסיית הסטודנטים המשתתפים בתכנית

במסגרת התכנית סטודנטים להוראה, במכללות לחינוך ובאוניברסיטאות, משתלבים במהלך לימודיהם בבתי ספר יסודיים ועל-יסודיים ובגני ילדים, ככוח הוראה נוסף בתוך מוסדות החינוך.

חשוב להבהיר כי לא נכללים בתכנית:

- סטודנטים הלומדים במסלול החינוך המיוחד ללא התמחות גילאית או דיסציפלינרית (מסלול 51 במכללות האקדמיות לחינוך);
- סטודנטים במסלול החינוך הלא-פורמלי שאינם מתמחים בדיסציפלינה הנלמדת במערכת החינוך.

הכנת הסטודנטים להשתלבות בתכנית - חיוני!!!

מומלץ מאוד לקיים בקיץ עם הסטודנטים, בכל המסלולים והתכניות, הכנה לגבי הציפיות והתנאים להשתלבות מיטבית במסגרות החינוך. ההכנה בקיץ לפני הכניסה לכיתה חיונית ביותר במיוחד ב-M.Teach ובתכניות להכשרת אקדמיים.

אופי ההתנסות בתכנית

הסטודנטים משתלבים בבתי ספר יסודיים ועל-יסודיים ובגני ילדים, ככוח הוראה נוסף בתוך מוסדות החינוך. ההשתלבות היא למשך שלושה ימים בשבוע לפחות, בהיקף של 12-15 שעות שבועיות.

- לכל סטודנט בתכנית נקבעת מערכת שעות לפעילויות הוראה סדירות בכיתות (כ-70% מן הזמן) בתחום ההתמחות שלו ובתכניות הקשורות לעבודת החינוך. נוסף לכך נקבעות פעילויות בית-ספריות ושכבתיות (30% מן הזמן).
- הסטודנטים באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות לחינוך הלומדים בתכנית תואר שני משולב תעודת הוראה (M.Teach) ואקדמאים הלומדים לתעודת הוראה, יוכלו להשתלב בבתי הספר ביום השלישי להתנסות, לפי מערכת אישית גמישה.

התנסויות שנצברו בשנה"ל תשע"ו לא הצביעו על יתרון ליום הגמיש השלישי עבור בתי הספר. בחלק מן המקרים סגלי ניהול והוראה לא ציינו את היום הגמיש כתורם לתלמידיהם.

אופי ההתנסות בתכנית

- בחטיבה העליונה (י-י"ב) אפשר לשלב רק את הסטודנטים מן האוניברסיטאות, למשך יומיים בשבוע לפחות, בהיקף של 12-15 שעות בשבוע. גם ביומיים אלה יש לוודא שיוצעו להם משימות הוראה (70% מן הזמן) לצד משימות חברתיות-חינוכיות בבית הספר (30% מן הזמן).
- בזמן חופשת הסמסטר, תדולל פעילות הסטודנטים בבתי הספר/גני הילדים כדי לפנות להם זמן לביצוע בחינות ועבודות. בזמן זה הסטודנטים ישתדלו להיות נוכחים, לפחות פעם בשבוע במסגרת החינוכית, על-מנת לשמור על קשר רציף עם התלמידים.

פעילויות הסטודנטים במסגרת ההתנסות

- הסטודנטים בתכנית פועלים בחלק מן ההתנסות בהוראה במתכונת של "הוראה בצמד".
- הסטודנטים מתנסים בדגמי הוראה אחרים ומגוונים, המוכלים בהיקף 70% מזמן ההתנסות בהוראה.
- הסטודנטים מצטרפים גם לפעילויות בית-ספריות שאינן הוראה בכיתה. **גננות ומורים מכשירים מחויבים לפתוח את כיתתם או את גנם בפני מדריכים פדגוגיים של הסטודנטים המתנסים בהוראה בצמד. ההדרכה של הסטודנטים מתבצעת בתכנון שעות חניכה ממוסדות במערכת השעות של המורה המכשיר בבית הספר. זה תנאי הכניסה של המורה המכשיר לתכנית.**

המוסדות המכשירים בתכנית

- מוסדות אקדמיים לחינוך, ואוניברסיטאות המקיימות תכניות להכשרת עו"ה באישור המועצה להשכלה גבוהה
- מספר הסטודנטים מהמוסד המכשיר הלוקחים חלק בתכנית הוא 15 לפחות; היקף ההתנסות המעשית של כל סטודנט בתכנית אינו יורד מ-12 שעות בשבוע
- המוסד המכשיר יכין תכנית של 30 שעות להכשרת המורים/הגננות המכשירים (תעודת מורה מכשיר תוענק בתום שנתיים של למידה)
- מומלץ כי המוסד המכשיר יכין תכנית לפיתוח מקצועי של כלל מורי בית הספר/גני הילדים, בתיאום עם מרכז פסג"ה
- המוסד המכשיר ייקח חלק בצוותי היגוי ותמיכה המוקמים במחוזות
- המוסד המכשיר ימצא בקשר הדוק עם מנהל/ת המחוז, או המפקחת לפיתוח

פיתוח מקצועי בית-ספרי

ועדת ההיגוי, באמצעות המפקחת לפיתוח מקצועי,
פונה לגוף האקדמי המלווה את השותפות

ועדת ההיגוי בוחנת אם יש ביכולתו של הגוף
האקדמי להציע תכנית לפיתוח מקצועי

התכנית מוגשת לאישור מפקחת הפיתוח המקצועי
במחוז

לאחר קבלת אישורה, התכנית מוגשת לאגף הכשרת עו"ה
ולאגף לפיתוח מקצועי של עו"ה, לאישור תקציבי

תקצוב התכנית

תקצוב המוסדות האקדמיים

30 שעות לפיתוח מקצועי של מורים מכשירים

תקצוב דיפרנציאלי למתאם האקדמי מ-15 מעל ל-100 1-4 שעות

0.2 שעות לכל 10 סטודנטים

תקצוב המורים והגננות

לגננות המכשירות (לכל 2 סטודנטיות) 14,000 ש"ח

למורים המכשירים (לכל סטודנט) ₪ 14,000

התקצוב לסטודנטים

השתתפות בהוצאות נסיעה 1,000 ש"ח

מלגה 10,000 ש"ח

תקצוב למרכזי פסג"ה לפיתוח מוסדי 30 שעות

הליכי התכנון וההגשה נוהל ההגשה כמפורט בקול הקורא

המוסדות המכשירים יפנו אל המחוז לתיאום התכנית. המוסד המכשיר והמחוז יגישו למינהל עובדי הוראה הצעה משותפת, המאושרת על-ידי מנהל המחוז, או מי מטעמו, ונשיא המוסד המכשיר, או מי מטעמו.

התבחינים לבחירת בתי הספר שייקבעו במשותף עם המחוז. אלה כוללים:

1. מנהיגות מוסדית ומורים המחויבים לתכנית ;
2. כיתות צפופות, שבהן שלושים תלמידים לפחות ;
3. רצוי - בתי ספר ממיצב סוציו-אקונומי נמוך עד בינוני ;
4. יכולת בית הספר לספק לכל הסטודנטים מורים מכשירים איכותיים ;
5. התחייבות המנהלים למסד במערכת השעות את שעות ההנחיה והליווי לסטודנטים, ובהן גם שעות צוות מקצועיות ;
6. נכונות של המורים המכשירים להשתתף בקורס מורים מכשירים בהיקף של 30 שעות ;
7. נכונות של ההנהלה ושל מורי בית הספר להשתתף במסגרת לפיתוח מוסדי, בהתייעצות עם מרכז הפסג"ה והשותפים מהמוסד האקדמי (עד 30 שעות).

השותפים באקדמיה - כיתה

תפקידי המורה המכשיר

- מקבל לכיתתו את הסטודנט כעמית הוראה טירון, ושותף עמו במעשה ההוראה בפועל.
- מיישם דרכי הוראה בצמד על פי אחד מהדגמים
- מסייע לסטודנט להכיר את התלמידים ואת מורכבות המערכת הבית-ספרית.
- נפגש עם הסטודנט למשך שעתיים בשבוע - לשיח רפלקטיבי על ההוראה המשותפת, לתכנון ולתיאומי הוראה בהמשך.
- משתתף עם המדריך הפדגוגי בתהליכי פיתוח מקצועי.
- צופה בביצועי ההוראה של הסטודנט ומבצע תהליכי משוב בכתב ובעל פה.
- מסייע לסטודנט להוביל יוזמות בבית הספר.
- שותף למדריך הפדגוגי בתהליכי ההערכה של הסטודנט, בהערכה המעצבת באמצע השנה ובהערכה המסכמת לקראת סיום השנה.
- משתתף במסגרת למידה להתפתחות מקצועית בהיקף של 30 שעות עם המוסד האקדמי השותף.

תפקידי המקשר/ת הבית-ספרי

- שותף/ה בצוות גיבוש ותכנון השותפות עם המוסד האקדמי ועם המחוז.
- מתאם/ת את צורכי בית הספר עם המוסד האקדמי, הרשות המקומית והמחוז.
- מוודא/ת שבמערכת השעות אכן מוקצות 2 ש"ש משותפות לסטודנטים ולמורים המכשירים שלהם.
- מתאם/ת עם המדריך הפדגוגי את המפגשים עם הסטודנטים ועם המורים המכשירים.
- מציג/ת לצוות המוסד האקדמי את צורכי בית הספר השונים מעבר לשיבוץ הסטודנטים.
- מתכנן/ת פעילויות חינוכיות-חברתיות בביה"ס ומקצה להן סטודנטים.
- פותר/ת בעיות במהלך הפעילות בתהליכי השותפות "אקדמיה-כיתה".
- מעורב/ת במסגרת למידה של 30 שעות בשיתוף המתאמים האקדמיים.
- מעורב/ת בוועדת ההיגוי.

תפקידי המדריך/ה הפדגוגי/ת

- מלווה קבוצה של סטודנטים
- צופה בצורה סדירה בכיתות ההוראה ומעניק יעץ, הדרכה ומשוב תומך לסטודנטים ולמורים המכשירים בכיתות.
- מוביל/ה משוב אמצע שנתי ומשוב מסכם לסטודנטים, בשיתוף המורה המכשיר/ה וגורמים אחרים בבית הספר ובגן.
- מלווה את התהליך בבית הספר באופן הדוק ונמצא בקשר עם מנהל בית הספר ועם בעלי התפקידים בו. בגן הליווי נעשה בזיקה הדוקה לגננת המכשירה.
- מעורב/ת בפיתוח המקצועי של סגל בית הספר שבו מתקיימת ההתנסות המעשית של הסטודנטים שבאחריותו.
- שותף/ה בהכשרתם של המורים המכשירים.

מנהל/ת בית הספר

- **בוחר/ת את בעלי התפקידים**
- **רותם/ת בעלי תפקידים נוספים**
- **מגדיר/ה**, יחד עם צוות החשיבה ועם המדריך הפדגוגי, את **אתגרי השותפות** לשנת הלימודים.
- **מארגן/ת שעתיים מקבילות במערכת השעות** למפגשי סטודנט, מורה מכשיר ומדריך פדגוגי.
- **מקצה** בחדר המורים, או בחדרים זמינים אחרים, **מקום שישמש את הסטודנטים** לקיים את הקורסים או הסדנאות הדידקטיות.
- **יוזם/ת מפגשים תקופתיים** עם הסטודנטים, עם המד"פים ועם המורים המכשירים.
- **מתאם/ת עם המדריך הפדגוגי פעילות משותפת** לחדר המורים כולו
- **צופה**, על פי צורך, בביצועי הסטודנטים ורשאי להעריך אותם, בתיאום מלא עם המדריך הפדגוגי המוביל את המהלך.
- **משתף/תאת ההורים** במעורבות הסטודנטים **ומקנה תמיכה וגיבוי לסטודנטים**, המהווים חלק מסגל ההוראה של בית הספר.

המתאם/ת האקדמי

- **מגייס/ת ומשכנע סטודנטים** להצטרף לתכנית.
- **מנהל/ת ומתכנן את תכניות הפעולה** הקשורות ל"קול קורא" של התכנית.
- **מתכנן/ת**, בשיתוף ראשי התמחויות וראשי מסלולי הגיל, את המעורבות של סגל ההדרכה, שייטול חלק בתכנית.
- **משתתף/ת במפגשי היערכות** עם מנהלי המחזות, המפקחים הכוללים והמפקחים לפיתוח מקצועי, עם נציגי מרכזי הפסג"ה, עם מנהלי המסגרות החינוכיות ונציגי רשויות.
- **מתכנן/ת ומפעיל תכניות הכנה** של סטודנטים, מד"פים וסגלי בתי הספר, בכל הקשור להיערכות לביצוע התכנית ולקידום יעדיה.
- **מקצה משאבים** לתכנית ועוקב אחר ניצולם.
- **עוקב/ת אחר הפעלת התכנית ומתמודד עם קשיים** העולים במהלכה.
- **מתכנן/ת ומקדם מסגרות לפיתוח מקצועי** המשולבות בתכנית, תוך שמירה על תקשורת רצופה עם נציגי ועדת ההיגוי של התכנית.
- **מעודד/ת מחקרי משוב והערכה**

הנחיות והבהרות להגשת בקשות להשתתפות בתכנית "אקדמיה-כיתה"

- שם המכללה האקדמית לחינוך/האוניברסיטה;
- שם מנהל התכנית, המוגדר כמתאם אקדמי של התכנית במכללה/באוניברסיטה;
- תיאור התכנית, המתייחס למרכיבים שלהלן:
  1. תיאור כללי של התכנית
  2. ייחודה וחדשנותה של התכנית
  3. היקף הפעילות
- הגשת רשימת המורים המכשירים והמתאמים עד 15 באוגוסט 2016
- פירוט התכנית לפיתוח מקצועי של "המורים המכשירים"
- הצגת השותפים בתכנית
- תכנית הפעולה ולו"ז
- קביעת מדדים להערכת הצלחתה של התכנית

מחכים לכם באקדמיה-כיתה